

Motion till riksdagen

1987/88:A727

av Rolf Clarkson m. fl. (m, fp, c)

om skadestandsfrågor inom arbetsrätten

De senaste decennierna har inneburit en positionsförändring vad gäller förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagarorganisationerna. Med lagens hjälp har de fackliga organisationerna flyttat fram sina positioner vilket inneburit ett ökat inflytande gentemot arbetsgivarna.

Ett gemensamt drag i denna lagstiftning är att arbetsgivare, stora som små, åläggs skyldigheter i betydande utsträckning och att lagstiftningen många gånger måste betraktas som både svårtolkad och svårtillgänglig.

Detta gäller inte minst för landets ca 200 000 småföretag med anställda som har sämre förutsättningar än större företag att göra sig förtrogna med alla de krav den arbetsrättsliga lagstiftningen ställer.

Denna utveckling har lett till att även välmående arbetsgivare gör felbedömningar, vilket kan resultera i dryga skadestandsbelopp.

Genom riksdagsbeslut 1984 har dessutom riksdagens majoritet gjort skadestånden ytterligare kännbara för arbetsgivaren genom att avskaffa arbetsgivarnas avdragsrätt för allmänna skadestånd. Som skäl för att slopa denna avdragsrätt har regeringen bl. a. anfört att det skulle anses stötande för rättskänslan att en arbetsgivare skall få göra avdrag för skadestånd som betalas för brott mot ofta helt centrala bestämmelser i arbetsrättslagstiftningen. Parallellt med detta har emellertid riksdagsmajoriteten beslutat att en enskild arbetstagarare i praktiken inte kan ådömas ett skadestånd högre än 200 kronor för ett avtals- eller lagbrott. Denna övre beloppsgräns infördes 1928. Detta betyder att det i dag inte finns någon som helst rimlig relation mellan de belopp som kan utdömas som skadestånd för en liten arbetsgivare och en arbetstagarare.

Mot bakgrund av att den arbetsrättsliga lagstiftningen i många stycken måste betraktas som både svårtolkad och svårtillgänglig menar vi att större hänsyn måste tas till fel som begås utan uppsåt av mindre arbetsgivare. I bagatellartade fall bör inget skadestånd alls utdömas. Behovet av en förändrad lagstiftning framgår väl av det småföretag i verkstadsbranschen i Jönköping som ville utvidga sin verksamhet till att också omfatta entreprenadverksamhet. Företaget informerade därför Byggnadsarbetareförbundet men glömde bort sin förhandlingsskyldighet enligt 11 § MBL gentemot Metallindustriarbetareförbundet. För detta misstag som inte åsamkat någon skada krävs nu företaget på 50 000 kronor av Metallindustriarbetareförbundet. Vi menar därför att en utredning bör tillsättas med uppgift att skyndsamt framtaga förslag till sådana ändringar i den arbetsrättsliga lagstiftningen att en rimligare

relation uppnås mellan de skadestånd som kan utdömas mellan en mindre arbetsgivare och arbetstagare samt att uppsåtsrekvisitet i betydligt högre grad än i dag skall vara utslagsgivande om skadestånd över huvud taget skall utdömas eller ej. Det kan inte vara rimligt att de mindre företagen skall tvingas betala skadestånd till en facklig organisation på grund av att lagstiftaren varit oklar eller medvetet överlåtitt åt rättspraxis att fylla ut lagtexten.

Vidare bör en sådan utredning ges i uppdrag att analysera konsekvensen av den arbetsrättsliga lagstiftningen mot bakgrund av de s. k. informella skadestånd som särskilt mindre arbetsgivare erbjuds betala av de fackliga organisationerna i stället för en ofta kostbar och slitsam process i arbetsdomstolen.

Hemställan

Med stöd av ovanstående hemställs

att riksdagen hos regeringen begär en utredning med uppgift att skyndsamt framtaga förslag till sådana ändringar i den arbetsrättsliga lagstiftningen att en rimlig relation uppnås mellan mindre arbetsgivare och arbetstagare när det gäller skadestånd enligt vad i motionen anförts samt att denna utredning också ges i uppdrag att utreda eventuellt missbruk av s. k. informella skadestånd i enlighet med vad i motionen anförts,

[att riksdagen beslutar återinföra arbetsgivares avdragsrätt för allmänna skadestånd inom arbetsrätten.¹]

Stockholm den 21 januari 1988

Rolf Clarkson (m)

Kjell Johansson (fp)

Marianne Karlsson (c)

Olle Aulin (m)

Bengt Harding Olson (fp)

¹ 1987/88:Sk368